

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНИКА**

Навчально-науковий інститут мистецтв

Кафедра сценічного мистецтва і хореографії

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Акторська майстерність та основи режисури

Галузь знань 02 Культура і мистецтво

Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 8 від «20» вересня 2023 р.

м. Івано-Франківськ - 2023

I. Загальна інформація	
Назва дисципліни	Акторська майстерність та основи режисури
Рівень вищої освіти	бакалавр
Викладач (-і)	Добряк Олександр Якович Василюк Тарас Андрійович
Контактний телефон викладача (-ів)	+380954397084 +380951968302
E-mail викладача (-ів)	oleksandr.dobryak@pnu.edu.ua taras.vasyliuk@pnu.edu.ua
Формат дисципліни	лекційні, практичні, індивідуальні заняття, самостійна робота студентів
Обсяг дисципліни	90
Посилання на сайт дистанційного навчання	http://www.d-learn.pnu.edu.ua
Консультації	перед заліками, екзаменами (за розкладом)
1.Анотація до курсу	
<p>«Акторська майстерність та основи режисури» це курс, що поєднує набуття теоретичних та практичних навичок, необхідних фахівцям спеціальностей, що передбачають роботу на сцені та перед об'єктивом кінокамери. Курс дисципліни включає такі аспекти, як розвиток внутрішньої та зовнішньої техніки актора, розвиток здатності самостійного опрацювання заданої ролі, вміння творчо аналізувати драматургію та сценарії, придбання здатності адаптуватися до кожної окремої ситуації в ігровому процесі, розвиток необхідного погляду та відношення до діяльності для сприяння подальшому творчому та професійному розвитку</p>	
2.Мета та цілі курсу	
<p>Метою освоєння дисципліни «Акторська майстерність та основи режисури» є вивчення та практичне оволодіння студентами професійними навичками і особистісними компетенціями, які характеризують конкурентоспроможних, висококваліфікованих і компетентних фахівців, здатних до самовдосконалення і розвитку в умовах трансформації духовного і культурного життя суспільства, зі сформованими громадянськими і моральними якостями особистості.</p> <p>Цілі освоєння дисципліни:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Виховання в студента здатності до сприйняття сценічних подій; • Опанування студентами ключової термінології і головних інструментів системи акторської підготовки; • Активізація у студентів здатності виявляти і демонструвати свої особистісні та 	

художньо-творчі установки, поєднувати логічне і емоційно-образне мислення;

- Освоєння і розуміння природи акторської діяльності;
- Виховання у студентів прагнення до образного осмислення дійсності як головної особливості художньої творчості;
- Оволодіння інструментарієм і методологічною базою, необхідною для самостійної роботи над роллю в творчому процесі створення художнього образу;
- Створення максимально сприятливої навчально-творчої атмосфери для творчого розвитку і особистісного зростання студентів;
- Розвиток громадсько-моральних позицій і особистісних якостей студентів з урахуванням національних пріоритетів культурно-виховної політики;
- Формування культури мислення і мотивації до виконання професійної діяльності в конкретній предметній царині;
- Орієнтація студентів на постійний саморозвиток і готовність до самостійного освоєння та примноження знань протягом усієї професійної діяльності.

3. Результати навчання (компетентності)

Інтегральна компетентність

Здатність розв'язувати як самостійно, так і у складі творчого колективу складні спеціалізовані завдання у галузі сценічного мистецтва із залученням творчих, матеріально-технічних, фінансово-економічних та інших ресурсів та застосуванням теорій та методів мистецтвознавства, театральної педагогіки, психології творчості, культурології тощо

Загальні компетентності (ЗК)

- Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.
- Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.
- Здатність спілкуватися державною мовою як усно, так і письмово.
- Здатність спілкуватися іноземною мовою.
- Навички використання інформаційних і комунікаційних технологій.
- Здатність бути критичним і самокритичним.
- Здатність до адаптації та дії в новій ситуації.
- Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети
- Здатність виявляти, ставити та вирішувати проблеми.
- Здатність працювати в команді.

Фахові компетентності спеціальності (ФК)

Здатність до розв'язання професійних проблем в галузі сценічної діяльності.

- Здатність до творчого сприйняття світу та вміння відтворювати його в художніх сценічних образах.
- Здатність генерувати задум та здійснювати розробку нової художньої ідеї та її втілення у творі сценічного мистецтва.
- Здатність до оперування специфічною системою виразальних засобів (пластично-зображальними, акторсько-виконавськими, монтажно-композиційними, сценарно-драматургічними) при створенні та виробництві сценічного твору.
- Здатність здійснювати вибір та аналіз художнього твору для показу (демонстрації) та визначати спосіб його інтерпретації.
- Здатність до вибору відповідних творчому задуму засобів мистецького (сценічного) висловлювання.

- Здатність до публічної презентації результату своєї творчої (інтелектуальної) діяльності.
- Здатність до аналізу драматичного твору та ролі.
- Здатність вільно орієнтуватися в напрямках, стилях, жанрах відповідної галузі світового й українського сценічного мистецтва.
- Здатність орієнтуватися в історії різних видів мистецтва, розуміти можливість їх застосування в синтетичному сценічному творі (проекті).
- Здатність оперувати новітніми інформаційними й цифровими технологіями в процесі реалізації художньої ідеї та осмислення творчого результату.
- Здатність до коректного формулювання творчих завдань та аналізу творчого результату.
- Здатність до ефективної діяльності в колективі в процесі створення синтетичного за своєю природою сценічного твору, керівництва роботою і / або участі у складі творчої групи в процесі його підготовки.
- Здатність розробляти і реалізовувати мистецькі проекти для різних вікових, соціальних та ін. груп населення, в тому числі і з використанням можливостей засобів масової інформації та Інтернету.
- Здатність брати участь у громадських дискусіях, пов'язаних з питаннями історії сценічного мистецтва, його актуального стану та тенденцій його розвитку.

5. Організація навчання курсу

Обсяг курсу

Вид заняття	Загальна кількість годин
лекції	10
практичні заняття	20
самостійна робота	60

Ознаки курсу

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний / вибірковий
			вибірковий

ТЕМАТИКА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

1 курс, 1 семестр

Тема	Кількість годин			
	Лекції	Практичні заняття	Індивідуальні заняття	Самостійна робота
<i>Лекційні заняття</i>				
Тема 1. Вступ у професію. Еволюція уявлень про акторську техніку.	2			4

Тема 2. Актор – центральна творча постать у виставі. Специфічні особливості акторського мистецтва. Професійна етика колективної творчості студентів	2			4
Тема 3. Основні напрями в акторському мистецтві. Реалістичні традиції акторського мистецтва.	2			4
Тема 4. Другий план і внутрішній монолог.	2			4
Тема 5. Надзавдання і наскрізна дія.	2			4
Практичні заняття. Самостійна робота				
Освоєння акторської психотехніки. Тренінги.				
1. Фізична та психологічна дія. Магічне «якби». Дія в запропонованих обставинах		2		4
2. Сценічна увага та сценічна уява		2		4
3. Вивільнення м'язової і внутрішньої напруги		2		4
4. Сценічне ставлення. Вправи на зміну ставлення.		2		4
5. Сценічне ставлення. Вправи на зміну ставлення.		2		4
6. Вправи на пам'ять фізичних дій.		2		4
7. Подія. Оцінка факту.		2		4
8. Підготовка курсових етюдів.		6		12
Всього за семестр	10	20	0	60
6. Система оцінювання курсу				
Загальна система оцінювання курсу	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням: • практичні: 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 50; • залік: 50% семестрової оцінки. Максимальна кількість балів 50. Підсумкова максимальна кількість балів 100. Література. Уся література, яку студенти не зможуть знайти самостійно, буде надана викладачем виключно в освітніх цілях без права її передачі третім особам. Студенти заохочуються до використання також й іншої літератури та джерел, яких немає серед рекомендованих.			
Вимоги до письмової роботи	Письмові роботи: Очікується, що студенти виконають декілька видів письмових робіт (есе, вирішення кейсу). Академічна доброчесність: Очікується, що роботи студентів будуть їх оригінальними дослідженнями чи міркуваннями. Відсутність посилань на використані джерела, фабрикування джерел, списування, втручання в роботу інших студентів становлять, але не обмежують, приклади можливої академічної недоброчесності. Виявлення ознак академічної недоброчесності в письмовій роботі студента є підставою для її незарахування викладачем, незалежно від масштабів плагіату чи обману.			
Практичні та індивідуальні заняття	Відвідування занять є важливою складовою навчання. Очікується, що всі студенти відвідають усі лекції і практичні заняття курсу. Студенти мають інформувати викладача про неможливість відвідати заняття. У будь-якому випадку студенти зобов'язані дотримуватися усіх строків визначених для виконання усіх видів письмових робіт, передбачених курсом.			
Умови допуску до підсумкового контролю	До показу допускаються студенти, які виконали всі види навчальних елементів навчальної дисципліни не менш, ніж на 90 %. Творчий показ відбувається публічно. Складання / перескладання заліку відбувається за встановленим в інституті порядком.			

7. Політика курсу

Студент зобов'язаний своєчасно та якісно виконувати всі отримані завдання, відвідувати теоретичні, практичні та індивідуальні заняття, а також репетиції. Такій підхід сприяє формуванню академічної культури та академічної доброчесності, здобуттю навичок самостійної роботи і формування відповідних компетентностей, як для успішного навчання на відповідному освітньому рівні, так і для майбутньої професійної діяльності.

Викладач курсу на першому занятті надає повну інформацію щодо усіх складових дисципліни, ознайомлює студентів із специфікою навчання, рекомендує відповідну фахову літературу, інформує щодо критеріїв оцінювання рівня навчальних досягнень студента з усіх видів та форм навчання та термінів контрольних заходів. Здійснює додаткові репетиційні заняття відповідно до затвердженого завідувачем кафедри графіка.

Техніка безпеки: під час занять з акторської майстерності студент повинен виконувати всі правила техніки безпеки згідно вимог дисципліни в роботі з власним тілом, парах та групових тренінгах. Студент допускається на заняття у разі наявності відповідного (зручного) одягу та взуття.

Фізичний стан: студент повинен підтримувати належний фізичний стан та постійно слідкувати за власним фізичним самопочуттям. На заняття не допускаються здобувачі у невідповідному фізичному стані. У разі поганого самопочуття студент повинен повідомити про це викладача.

Мобільні пристрої на заняттях використовуються тільки з дозволу викладача. Використання мобільних пристроїв з позанавчальною метою карається попередженням, а у разі повторного використання – видаленням студента з навчальної аудиторії.

Поведінка в аудиторії. Під час занять та репетицій студентам дозволяється за потреби виходити з аудиторії, брати з собою та використовувати безалкогольні напої.

8. Рекомендована література

1. Аристотель «Поетика». Харків : Фоліо, 2018. 154 с.
2. Арто А. Театр і його двійник. Видавництво Жупанського, 2021. 280 с.
3. Барба Е. Паперове каное. Львів, 2001.
4. Барнич М. М. Майстерність актора: техніка «обману». Київ : Ліра-К, 2016 . 304 С.
5. Бобошко Ю. М. Режисер Лесь Курбас. Київ, 1987.
6. Брехт Б. Про мистецтво театру. Київ, 1977.
7. Брук П. Жодних секретів. Думки про акторську майстерність і театр. ЛНУ ім. І. Франка, 2005.
8. Волицька І. В. Театральна юність Леся Курбаса. Львів, 1995.
9. Волицька І. Курбас: погляд на тіло (на матеріалі теоретично-публіцистичних статей періоду Молодого театру // *Курбасівські читання*. Київ, 2006. №1.
10. Волицька І. Курбасова дефініція творчості актора і категорія «тривання» // *Курбасівські читання*. Київ, 2007.
11. Грицан А.В. Виховання режисера: психофізичний та інтелектуальний тренінг : навчальний посібник. 2-е вид., переробл. та доповн. Івано-Франківськ: Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника, 2009.
12. Гладишева А.О. Сценічна мова. Дикційна та орфоепічна нормативність: Навч. посібник. Київський національний університет театру, кіно і телебачення імені І. К. Карпенка-Карого. Київ: 2011, СПД Верес О.І., ООО «Червона Рута-Турс». 268 с.
13. Грицан Н. В. Техніка сценічного мовлення : навч.-метод. посібник. Івано-Франківськ, 2020. 286 с.
14. Грицан Н. Слово у поетичному театрі : навч.-метод. посібник. Івано-Франківськ, 2008. 300 с. 9.
15. Гротовський Є. Театр, ритуал, перформер. Львів, 1999.
16. Гузик В. П., Кудрявцева Н. Б. Комплексний психофізичний тренінг. Київ, 2005
17. Дмитрова Л. З історії всесвітнього театру. Держ. Вид- тво України, 1929.

18. Заболотна В. Жанри драматургії // *Дніпро*. 2009. № 2.
19. Ігнатюк М. М. Монолог у мистецтві драматичної вистави: Навчальний посібник для студентів вузів культури і мистецтв : навч. посібник. Рівне, 2001. 90 с.
20. Ігнатюк М. М. Свічадо зореслова: Посібник-хрестоматія зі сценічної мови для студентів вищих навчальних закладів культури і мистецтв. Тернопіль : Навчальна книга–Богдан, 2011. 532 с.
21. Кукуруза Н. В. Майстерність ведучого: Навчальний посібник. Івано-Франківськ : Лілея-НВ, 2010. 176 с.
22. Кукуруза Н. В. Літературна композиція: від задуму до сценічного втілення: навч. посіб. до розділу з курсу «сценічна мова». Івано-Франківськ: Лілея-НВ, 2014. 272 с.
23. Курбас Лесь. Театральні закони і акценти / Вступ і впорядкування Б. Козака. Львів, 1996.
24. Курбас Лесь. Філософія театру / Упоряд. М. Лабінський. Київ, 2001.
25. Мейснер С. Про акторську професію. Перекладено українською мовою за оригіналом Sanford Meisner on Acting A Vintage Original, August 1987 First Edition. Пер. з англ. Р. Бажана. Дніпро : видавець ФОП Василь Рогів. 2023. 236 с.
26. Мірошніченко Н. Неоритуальність у театрі постмодернізму // *Кіно. Театр*. 1999. №1. С.28-30.
27. Оскар Г. Брокетт, Франклін Г. Гілді. Історія театру 10-те видання). Львів: Літопис, 2014. 730 с.
28. Паві П. Словник театру. Львів, 2006. 4. Горальський А. Теорія творчості. Львів, 2002.
29. Стайн Дж. Сучасна драматургія в теорії та театральній практиці. В 3-х кн. Львів, 2003.
30. Станіславський К. Робота актора над собою. Ч. I та II. Київ, 1953.
31. Топорков В. Про техніку актора. Київ, 1961.
32. Ревуцький Д. Живе слово. Львів, 2001.
33. Чехов М. Про техніку актора // *Просценіум*. Ч. 1 – 2 (11 – 12) / 2005 – Ч. 1–2 (20 – 21) / 2008.
34. Курбас Лесь. Спогади сучасників. Київ, 1969.
35. Нариси з історії театального мистецтва України ХХ століття / Інститут проблем сучасного мистецтва Академії мистецтв України. Київ: Інтертехнологія, 2006. 1054 с. іл.
36. Українські видання «Просценіум», «Кіно-Театр», «Український театр», «Коза».
37. Польські видання: «Dydaskalie», «Teatr lalek», «Teatr».
38. www.zankovetska.com.ua
39. www.n.kurbas.lviv.ua
40. www.voskresinnia.lviv.ua
41. www.teatre.com.ua
42. www.shakespeare.zp.ua
43. www.ft.org.ua
44. www.drama-comedy.kiev.ua
45. www.theatreonpodol.com
46. www.tuz.kiev.ua
47. www.atheatre.com.ua

Додаткова література

1. Студентський путівник ПНУ [www.pnu.edu.ua]

Викладачі _____